

LAKIALOITE 94/2006 vp

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan lakia vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987) muutettavaksi siten, että vaikeavammaiselle henkilölle annetaan subjektiivinen oikeus henkilökohtaiseen avustajaan. Aloite on osa kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetia.

PERUSTELUT

Vaikeavammaiset tarvitsevat henkilökohtaista avustajaa selvitäkseen arkipäivän haasteista. Henkilökohtainen avustaja turvaa useimmissa tapauksissa parhaiten vaikeavammaisen ihmisen perusoikeudet asumisen ja muun osallistumisen, itsemääräämisoikeuden ja yhdenvertaisuuden vaatimusten mukaisesti. Nyt vallitseva tilanne on perustuslain vastainen. Professori Kaarlo Tuori on antamassaan lausunnossa todennut, että henkilökohtainen avustaja on osa sitä huolenpitoa, jota vaikeavammaiset henkilöt tarvitsevat perustuslain 19 §:n 1 momentin tarkoittaman ihmisarvoisen elämän mahdollistamiseksi ja välttämättömäksi huolenpidoksi. Perustuslain 19 §:n 1 momentin säännös asettaa Tuorin perusteluiden mukaan lainsäätäjän harkintavallalle rajat, joita lainsäädäntötyössä tulee noudattaa. Perusoikeusjärjestelmämme edellyttää, että henkilökohtainen avustaja on vaikeavammaiselle subjektiivinen oikeus.

Hallitusohjelmassa luvataan henkilökohtainen avustaja -järjestelmän kehittäminen ja vaikeavammaisten avun saamisen turvaaminen. Hallitus toteaa tämän tavoitteen myös vammaispoliittisessa selonteossaan. Hallitus ei kuitenkaan ole parantanut vaikeavammaisten asemaa lupautensa mukaisesti. Henkilökohtaisten avustajien saaminen subjektiiviseksi oikeudeksi vaikeavammaisille on yksi vammaisjärjestöjen keskeisiä tavoitteita. Avun puuttuminen aiheuttaa tilanteita, jotka ovat lähellä heitteillejättöä.

Uudistuksen kustannukset ovat noin 40 miljoonaa euroa. Tämä summa tulisi jakaa kunnille korvamerkittynä määrärahana käytettäväksi vaikeavammaisten henkilökohtainen avustaja -toimintaan siltä osin kuin vaikeavammaiselle myönnettävän henkilökohtaisen avustajan tuntimäärä ylittää 20 viikkotuntia. Näin panostus ohjautuu nimenomaisesti vaikeavammaisille henkilöille. Vastaava rahoitusjärjestelmä on käytös-

sä Ruotsissa. Ehdotusta voi osin rahoittaa siirtämällä vaikeavammaisten päivätoimintaan suunnitellut rahat tähän tarkoitukseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (380/1987) 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

9§

Taloudelliset tukitoimet

Vaikeavammaiselle henkilölle on korvattava hänen vammansa tai sairautensa edellyttämän tarpeen mukaisesti kokonaan kustannukset, jotka hänelle aiheutuvat henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta. Kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asunnon muutostöis-

tä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta hänelle aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä toimenpiteitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista eikä hän ole jatkuvan laitoshuollon tarpeessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2007.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2006

Bjarne Kallis /kd
Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd

Toimi Kankaanniemi /kd
Leena Rauhala /kd
Sari Essayah /kd